# KOHTUJURISTI ETTEPANEK
# JULIANE KOKOTT
esitatud 28. jaanuaril 2010[1]

## I. Sissejuhatus

1. Hoge Raad der Nederlandeni eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades[2] (edaspidi „määrus nr 44/2001") ja Genfis 19. mail 1956 alla kirjutatud rahvusvahelise kaupade autoveolepingu konventsiooni[3] (edaspidi „CMR") vahelist suhet.

2. Määruse nr 44/2001 artikkel 71 lubab teatavatel tingimustel jätkuvalt kohaldada rahvusvahelisi konventsioone, millega liikmesriigid on liitunud ja millega reguleeritakse kohtualluvust, kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist konkreetses valdkonnas. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib selgitust CMR-i ja määruse teatavate sätete vahelise suhte osas. Sellega on seotud küsimused, kas Euroopa Kohus on pädev CMR-i tõlgendama ja kuidas tuleb mõista nimetatud konventsiooni artiklis 31 sätestatud normi, mille kohaselt ei tohi samade poolte vahel sama esemega kohtuasja menetlus olla pooleli teises kohtus (*lis pendens*), ning normi, mis puudutab välisriigis tehtud kohtuotsuste täitmist.

## II. Õiguslik raamistik[4]

### A. *CMR*

3. CMR sätestab rahvusvahelise kaupade autoveolepingu konkreetsed normid, hõlmates nii materiaalõigusnorme kui ka menetlusnorme. Nimetatud konventsioon oli juba määruse nr 44/2001 eelkäija – 1968. aasta

1 – Algkeel: saksa.

2 – EÜT L 12, lk 1; *ELT eriväljaanne 19/04, lk 42 käesolevas asjas kohaldatavas redaktsioonis, viimati muudetud nõukogu 20. novembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1791/2006, ELT L 363, lk 1.*

3 – CMR-i siduvad keeleversioonid on inglis- ja prantsuskeelne versioon (avaldatud *Recueil des traités des Nations unies* 1961, nr 5742, lk 190). Siin kasutatud tõlge on ametlik saksakeelne tõlge, avaldatud *Bundesgesetzblatt* 1961 II, lk 1120. Ametlik lühend „CMR" on tuletatud konventsiooni prantsuskeelsest nimetusest („**C**onvention relative au contrat de transport international de **M**archandises par **R**oute").

4 – Kuna EÜ asutamisleping asendati Lissaboni lepingu jõustumisega 1. detsembril 2009 Euroopa Liidu lepinguga ja Euroopa Liidu toimimise lepinguga, siis viitan käesolevas ettepanekus, juhul kui ei tule kohaldada EÜ asutamislepingu sätteid, sätetele nüüdsest kehtivate lepingute numeratsiooni kohaselt. Kui osundatakse Euroopa Kohtu praktikat eelnevate sätete kohta, lähtun sellest, et kõnealune praktika kehtib ka uute sätete osas, eeldusel et sätteid ei ole oluliselt muudetud. Lõpuks kasutan ma uutes lepingutes kasutatud nimetusi (eelkõige liit ühenduse asemel).

Brüsseli konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades [5] – kehtivusajal tunnustatud erikonventsioonina määruse nr 44/2001 artiklile 71 eelnenud normi tähenduses. [6] Vahepeal on kõik liikmesriigid konventsiooni ratifitseerinud.

4. CMR-i artiklis 31 on sätestatud:

„1. Kõigi käesoleva konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvatest vedudest tekkinud vaidluste korral võib hageja pöörduda mis tahes konventsiooni osapoole kohtusse või tribunali, mis on pooltevahelises kokkuleppes kindlaks määratud, ja lisaks eeltoodule ka selle maa kohtutesse ja tribunalidesse, mille territooriumil

a) on kostjal alaline elukoht või oma peaärieettevõtte asukoht või osakonna või agentuuri asukoht, läbi mille see veoleping sõlmiti, või

b) asub kauba veoks vastuvõtmise koht või kauba üleandmiseks ettenähtud koht.

Teistesse kohtutesse või tribunalidesse pöörduda ei ole lubatud.

2. Kui käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud sätetele vastav hagi on läbivaatamisel kohtus või tribunalis, kelle pädevusse selle punkti sätete põhjal asi kuulub, või kui niisuguse hagi suhtes oli see kohus või tribunal teinud otsuse, siis ei ole lubatud ühtede ja samade osapoolte uut hagi samal alusel esitada, välja arvatud juhtudel, mil selle kohtu või tribunali otsus, kuhu oli esitatud esimene hagi, ei kehti riigis, kus algatatakse uus protsess.

3. Kui otsus käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud vaidluse kohta, mille on teinud ühe konventsiooni osapoole kohus või tribunal, kuulub täitmisele selles riigis, siis see otsus kuulub samuti täitmisele mis tahes teistes konventsiooni osapoolte kohtutes või tribunalides, niipea kui on täidetud selle riigi ettekirjutatud formaalsused. Formaalsuste täitmine ei või põhjustada asja sisulist ümbervaatamist.

4. Käesoleva artikli lõike 3 sätteid kohaldatakse osapoolte juuresolekul ja tagaselja tehtud otsuste ning kohtu leppetoimingute puhul, kuid ei kohaldata sel juhul, kui on tegemist eelnevalt täidetavate otsuste või kahjutasude nõudmisega lisaks kohtukuludele sellise hageja vastu, kelle hagi jäeti täielikult või osaliselt rahuldamata.

[…]”

5 – EÜT 1972 L 299, lk 32; konsolideeritud redaktsioon ELT 1998, C 27, lk 1.

6 – Vt loetelu P. Jenardi seletuskirjas, mis käsitleb konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 1979, C 59, lk 1, 60).

5. CMR-i artikkel 47 sätestab konventsiooni tõlgendamise pädevuse:

„Mis tahes ühe või mitme konventsiooni osapoole vahelise vaidluse käesoleva konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise üle, mida konventsiooni osapooled ei suuda omavahel läbirääkimiste teel või muul viisil lahendada, võib huvitatud konventsiooni osapoolte palvel anda lahendada Rahvusvahelisele Kohtule."

B. *Euroopa Liidu õigus*

6. ELTL-i artikli 351 (endine EÜ asutamislepingu artikkel 307) esimene ja teine lõik on sõnastatud järgmiselt:

„Aluslepingute sätted ei mõjuta õigusi ja kohustusi, mis tulenevad enne 1. jaanuari 1958 või ühinevate riikide puhul enne nende ühinemise kuupäeva sõlmitud lepingutest ühe või mitme liikmesriigi ja ühe või mitme kolmanda riigi vahel.

Kui nimetatud lepingud ei ole kooskõlas aluslepingutega, kasutavad asjassepuutuvad liikmesriigid kõiki vajalikke vahendeid kindlakstehtud vastuolude kõrvaldamiseks. Sel puhul abistavad liikmesriigid vajaduse korral üksteist ning kui see on põhjendatud, võtavad vastu ühise seisukoha."

7. Määruse nr 44/2001 põhjendused 16, 17 ja 25 on sõnastatud järgmiselt:

„(16) Tulenevalt vastastikusest usaldusest õigusemõistmisse ühenduses tunnustatakse liikmesriikide kohtuotsuseid automaatselt ilma täiendavate menetlusteta, välja arvatud juhul, kui vaidluse aluseks on kohtuotsuse tunnustamine.

(17) Sama vastastikuse usalduse põhimõtte tõttu peab olema kord, millega ühe liikmesriigi kohtuotsus teises liikmesriigis jõustatakse, tulemuslik ja kiire. Selleks tuleks deklaratsioon kohtuotsuse jõustatavuse kohta tegelikult välja anda automaatselt pärast esitatud dokumentide formaalset kontrollimist, ilma et kohus saaks omal algatusel esitada käesoleva määruse kohaseid jõustamata jätmise põhjusi.

[...]

(25) Austus liikmesriikide rahvusvaheliste kohustuste vastu tähendab seda, et käesolev määrus ei tohiks mõjutada konkreetseid küsimusi käsitlevaid konventsioone, mille osalised liikmesriigid on.”

8. Määruse nr 44/2001 artikkel 27 sätestab normi juhuks, kui ühe ja sama alusega hagi on üheaegselt esitatud mitme liikmesriigi kohtutele (*lis pendens)*:

„1. Kui eri liikmesriikide kohtutes algatavad ühe ja sama alusega hagide põhjal menetlusi ühed ja samad asjaosalised, peatab kohus, kellele hagi on esitatud hiljem, oma menetlused omal algatusel seni, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena. ”

2. Kui on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena, loobub kohus, kellele hagi esitati hiljem, pädevusest esimese kohtu kasuks.

9. Määruse nr 44/2001 artiklis 34 on ette nähtud järgmised välismaise kohtuotsuse tunnustamisest keeldumise võimalused:

„Otsust ei tunnustata

1. kui tunnustamine oleks selgelt vastuolus selle liikmesriigi avaliku korraga, kus tunnustamist taotletakse;

[...]

3. kui see on vastuolus kohtuotsusega, mis on tehtud nendesamade asjaosaliste vahelise vaidluse puhul selles liikmesriigis, kus tunnustamist taotletakse;

[...]”

10. Määruse nr 44/2001 artikkel 35 lisab järgmised keeldumise alused; artikli 35 lõige 3 sätestab:

„Võttes arvesse lõiget 1, ei või otsuse teinud liikmesriigi kohtu pädevust kontrollida. Artikli 34 punktis 1 osutatud avaliku korraga seonduvat kontrolli kohtualluvuse puhul teha ei või."

11. Kui täitmismääruse kohta tehtud otsus kaevatakse artiklite 43 ja 44 alusel edasi, siis kuuluvad vastavalt määruse nr 44/2001 artikli 45 lõikele 1 kohaldamisele eespool nimetatud kohtuotsuse täidetavaks kuulutamisest keeldumise alused.

12. Artikkel 71 reguleerib määruse nr 44/2001 suhet konventsioonidega, millega liikmesriigid on liitunud:

„1. Käesolev määrus ei mõjuta konventsioone, millega liikmesriigid on liitunud ja millega reguleeritakse kohtualluvust või kohtuotsuste tunnustamist või täitmist konkreetses valdkonnas.

2. Ühetaolise tõlgendamise tagamiseks kohaldatakse lõiget 1 järgmiselt:

a) käesolev määrus ei takista konkreetset valdkonda käsitleva konventsiooniga ühinenud liikmesriigi kohtul saamast pädevust selle konventsiooni kohaselt [...];

b) liikmesriigi kohtus konkreetset valdkonda käsitlevas konventsioonis sätestatud kohtualluvuse kohaselt tehtud kohtuotsust tunnustavad ja täidavad teised liikmesriigid käesoleva määruse kohaselt.

Kui konkreetset valdkonda käsitlev konventsioon, millega on ühinenud nii otsuse teinud liikmesriik kui ka taotluse saanud liikmesriik, sisaldab kohtuotsuste tunnustamise või täitmise tingimusi, kohaldatakse neid tingimusi. Igal juhul võib kohaldada käesoleva määruse neid sätteid, mis on seotud kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise korraga."

**III. Asjaolud ja eelotsuse küsimused**

13. Siemens Nederland N.V. (edaspidi „Siemens") ja TNT Express Nederland B.V. (edaspidi „TNT") sõlmisid 2001. aasta aprillis lepingu, mille kohaselt tuli kaup, mille väärtus oli 103 540 Saksa marka ja kaal 12 kg, vedada Zoetermeerist Madalmaades Unterschleissheimi Saksamaal, kuhu kaup siiski ei jõudnud. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu järelduste kohaselt kuuluvad lepingu suhtes kohaldamisele CMR-i sätted.

14. TNT esitas 6. mail 2002 hagi Rechtbank Rotterdamile, paludes tuvastada, et TNT ei vastuta Siemensi kindlustusandja AXA Versicherung AG (edaspidi „AXA") ees suuremas ulatuses, kui on CMR-i artiklis 23 ette nähtud vastutuse ülempiir (8,33 arvestusühikut (vastab praegu 8,98 eurole) ühe kilogrammi kauba kohta). 4. mai 2005. aasta otsusega jäeti hagi rahuldamata. TNT esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse Gerechtshof te 's-Gravenhagele.

15. AXA esitas omalt poolt 20. augustil 2004 Landgericht München I-le hagi TNT vastu selle kahju hüvitamise nõudes, mis oli kauba kaotsimineku tõttu tekkinud tema kindlustusvõtjale.

16. Nimetatud menetluses esitas TNT vastuväite, tuginedes CMR-i artikli 31 lõikele 2, mille kohaselt ei tohi samade poolte vahel sama esemega kohtuasja menetlus pooleli olla. Landgericht pidas end siiski pädevaks, kuna TNT esitatud negatiivsel tuvastushagil ja seejärel AXA esitatud sooritushagil ei ole Bundesgerichtshofi (Saksamaa kõrgeim kohus, edaspidi „BGH") väljakujunenud praktika kohaselt „sama alus" CMR-i artikli 31 lõike 2 tähenduses, ja mõistis 4. aprilli 2006. aasta otsusega ja 7. septembri 2006. aasta otsusega TNT-lt välja hüvitise.

17. AXA esitas 6. märtsil 2007 Rechtbank Utrechtile avalduse, millega palus tunnistada Landgericht München I otsused Madalmaades täidetavaks. Nimetatud avaldus rahuldati esialgse õiguskaitse raames 28. märtsil 2007. Selle peale määruse nr 44/2001 artikli 43 alusel esitatud apellatsioonkaebus jäeti rahuldamata.

18. TNT esitas seepeale kassatsioonkaebuse Hoge Raadile. Põhjendusena märgib ta, et CMR-i artikkel 31 on ülimuslik määruse nr 44/2001 artikli 35 lõike 3 suhtes, mis sätestab keelu kontrollida otsuse teinud kohtu pädevust. Kassatsioonkaebuse esitamise ajal ei olnud Gerechtshof te 's-Gravenhage veel teinud otsust TNT apellatsioonkaebuse kohta, mis oli esitatud Rechtbank Rotterdami otsuse peale, millega jäeti negatiivne tuvastushagi rahuldamata.

19. Seda arvestades otsustas Hoge Raad esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused.

„1. Kas määruse (EÜ) nr 44/2001 artikli 71 lõike 2 punkti b teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et

i) määruses nr 44/2001 sätestatud kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist puudutavad normid taanduvad erikonventsiooni vastavate normide ees ainult siis, kui erikonventsiooni normid nõuavad ülimuslikkust, või

ii) erikonventsiooni ja määruse nr 44/2001 kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist puudutavate normide samaaegse kohaldatavuse korral tuleb alati kohaldada erikonventsioonis sätestatut ning määruse nr 44/2001 tingimusi ei tule kohaldada, isegi kui erikonventsioon ei nõua ülimuslikkust teiste rahvusvaheliste tunnustamist ja täitmist puudutavate sätete suhtes?

2. Kas Euroopa Kohus, selleks et vältida üksteisest erinevaid kohtuotsuseid seoses esimeses küsimuses kirjeldatud juhul konkureerivate normidega, on liikmesriikide kohtute jaoks siduvalt pädev tõlgendama Genfis 19. mail 1956 alla kirjutatud rahvusvahelise kaupade autoveolepingu konventsiooni (CMR), niivõrd kui tegemist on selle konventsiooni artiklis 31 reguleeritava valdkonnaga?

3. Kas juhul, kui vastus teisele küsimusele on jaatav ning jaatav on ka vastus esimese küsimuse punktile i, tuleb CMR-i artikli 31 lõigetes 3 ja 4 sätestatud tunnustamist ja täitmist puudutavaid norme tõlgendada nii, et need ei nõua ülimuslikkust ning jätavad ruumi ka teiste rahvusvaheliste täitmist puudutavate sätete kohaldamiseks, mis nagu määrus nr 44/2001 võimaldavad tunnustamist või täitmist?

Juhul kui Euroopa Kohus vastab esimese küsimuse punktile ii ning ka teisele küsimusele jaatavalt, esitab Hoge Raad seoses kassatsioonkaebuse täiendava uurimisega veel järgmised kolm küsimust:

4. Kas CMR-i artikli 31 lõiked 3 ja 4 lubavad taotluse saanud riigi kohtul täidetavaks tunnistamise avalduse saamisel kontrollida, kas otsuse teinud riigi kohus oli kohtuasja lahendamiseks rahvusvaheliselt pädev?

5. Kas määruse nr 44/2001 artikli 71 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et CMR-is ja määruses nr 44/2001 sätestatud normi – mille kohaselt ei tohi samade poolte vahel sama esemega kohtuasja menetlus pooleli olla – konkurentsi puhul on CMR-i vastav norm ülimuslik määruse nr 44/2001 vastava normi ees?

6. Kas käesolevas kohtuasjas Madalmaades esitatud tuvastamishagi ning Saksamaal esitatud kahju hüvitamise hagi on esitatud „samal alusel" CMR-i artikli 31 lõike 2 tähenduses?"

20. Euroopa Kohtus toimunud menetluses esitasid oma märkused TNT, Madalmaade, Tšehhi Vabariigi ja Saksamaa valitsus ning Euroopa Komisjon.

## IV. Õiguslik hinnang

### A. *Eelmärkus*

21. Veose kahjustamise või kaotsimineku korral on kummalgi poolel hagi esitamise võimalus: käsutusõigusega isik (saatja või saaja) võib esitada kahju hüvitamise hagi ning vedaja võib omakorda esitada hagi, millega palub tuvastada, et ta ei ole kahju eest vastutav või on äärmisel juhul vastutav vaid piiratult teatava ülemmäära ulatuses (nn negatiivne tuvastushagi).

22. Seejuures tõlgendavad CMR-i osalisriikide kohtud kahju hüvitamist reguleerivaid CMR-i sätteid erinevalt. CMR-i artiklis 29 sätestatud vastutuse piiramise välistamist sõltuvalt süü astmest tõlgendatakse kord kitsamalt, kord laiemalt.[7] See võib põhjustada poolte võidujooksu kohtusse, kelle tõlgendus on nende jaoks parajasti soodne.[8] Sageli on selle tulemuseks paralleelsed menetlused eri riikide kohtutes.

23. CMR-i artikli 31 lõikes 2 on küll sätestatud, et uue hagi esitamine ei ole põhimõtteliselt lubatud, kui „ühtede ja samade osapoolte [vahel on asi] samal alusel" juba kohtus läbivaatamisel (*lis pendens*-reegel). Kuna ka nimetatud *lis pendens*-reegli tõlgendamise

7 – Vt ülevaade teoses Jesser-Huß, H.: *Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch*, 2. Aufl., München 2009, CMR-i artikkel 29, punktid 8–13.

8 – Vt Hoge Raad der Nederlandeni kohtujurist Strikwerda 5. septembri 2008. aasta järeldused põhikohtuasjas, lk 4, punkt 9 ja seal viidatud kohtupraktika.

osas puudub osalisriikide kohtute vahel siiski üksmeel [9], siis ei ole paralleelsed menetlused kokkuvõttes sugugi välistatud.

24. Mõne CMR-i osalisriigi kohtud, sealhulgas Saksa kohtud, tõlgendavad „sama aluse" mõistet kitsalt. Nad on arvamusel, et eespool nimetatud vastastikused hagid ei puuduta „sama alust", sest üks hagi on suunatud üksnes (negatiivsele) tuvastamisele ja teine hagi sooritusele. Sooritushagi õiguskaitsealane eesmärk ulatub aga tuvastushagi esemest kaugemale, seega ei ole hagide esemed identsed. Negatiivse tuvastushagi menetlemine kohtus ei takista seega sooritushagi esitamist. [10]

25. Vastavalt sellele leidis Landgericht München I, et ta on pädev menetlema AXA sooritushagi, kuigi Madalmaade kohtus oli juba pooleli TNT negatiivse tuvastushagi menetlemine.

26. Hoge Raad on sarnaselt teiste CMR-i osalisriikide kohtutega [11] seevastu seisukohal, et CMR-i artikli 31 lõike 2 kohaselt on ka varem esitatud negatiivne tuvastushagi hiljem esitatud sooritushagi suhtes ülimuslik. Seoses sellega viidatakse muu hulgas Euroopa Kohtu praktikale, mis käsitleb Brüsseli konventsiooni artiklis 21 sätestatud *lis pendens*-reeglit. [12]

27. Käesolev põhikohtuasi on siiski juba edasijõudnud staadiumis. Asi ei ole enam otseselt selles, kas kohus, kelle poole pöörduti, on pädev sooritushagi kohta otsust tegema, kuigi vastaspool on eelnevalt esitanud teise liikmesriigi kohtutesse negatiivse tuvastushagi, sest Landgericht München I on juba teinud täitmisele kuuluva otsuse. Madalmaade kohtud peavad otsustama üksnes selle üle, kas kõnealust otsust tuleb Madalmaades tunnustada ja täita. See, kas nendel asjaoludel tohib üldse veel kontrollida otsuse teinud kohtu pädevust, on käesoleva menetluse üks põhiküsimus.

9 – Vt viited artiklis Haubold, J. „CMR und europäisches Zivilverfahrensrecht – Klarstellungen zu internationaler Zuständigkeit und Rechtshängigkeit", *Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts – IPRax* 2006, lk 224, 227 ja joonealused märkused 24-25.

10 – Bundesgerichtshofi 20. novembri 2003. aasta otsus I ZR 102/02 ja otsus I ZR 294/02, kättesaadav veeibsaidil www.bundesgerichtshof.de.

11 – Vt nt Austria Oberster Gerichtshofi (OGH) 17. veebruari 2006. aasta otsus (10 Ob 147/05 y) ja Court of Appeal of England and Walesi (Ühendkuningriik) 23. jaanuari 2001. aasta otsus kohtuasjas Andrea Merzario Ltd Internationale Spedition Leitner Gesellschaft GmbH ((2001) EWCA civ 61, punktid 80–98 ja 103–109).

12 – Vt 8. detsembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 144/86: Gubisch Maschinenfabrik (EKL 1987, lk 4861, punktid 14–19) ja 6. detsembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-406/92: Tatry (EKL 1994, lk I-5439, punktid 37–45).

28. Määruse nr 44/2001 artikli 45 lõige 1 koostoimes artikli 35 lõikega 3 keelab kohtuotsuse tunnustamise ja täitmise eeltingimusena kontrollida otsuse teinud liikmesriigi kohtu pädevust. Ka juhul kui otsuse teinud kohus on oma pädevuse olemasolu eeldanud otsust täitva kohtu arvates alusetult, ei saa see määruse nr 44/2001 kohaselt viia otsuse täidetavaks tunnistamisest keeldumiseni. Käesolevas menetluses tuleb selgitada, kas ka CMR-i artikkel 31 välistab pädevuse kontrollimise selles menetlusstaadiumis.

29. Järelikult on Landgericht München I otsuse täitmiseks Madalmaades oluline, kuidas tuleb piiritleda CMR-i ja määruse nr 44/2001 kohaldamisala. Ainult juhul, kui CMR-i sätted on kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist käsitleva määruse sätete suhtes ülimuslikud, võib otsust täitval kohtul olla õigus kontrollida täitmisele kuuluva otsuse teinud kohtu pädevust.

B. *Esimene eelotsuse küsimus*

30. Esimese eelotsuse küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus tõlgendada määruse nr 44/2001 artiklit 71, pidades silmas määruse ning konventsioonide – millega liikmesriigid on ühinenud ja millega reguleeritakse kohtualluvust, kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist konkreetses valdkonnas (edaspidi „erikonventsioonid") – vahelist suhet. Kokkuvõttes soovib kohus teada, kas artikkel 71 seab erikonventsiooni normide ülimusliku kohaldamise eeltingimuseks, et kõnealused normid nõuavad ainukohaldatavust.

31. Enne sellele küsimusele vastamist tuleb teha mõned üldised märkused määruse nr 44/2001 artikli 71 tähtsuse kohta.

32. Kohtujurist Tesauro märkis normi eelkäijaks olnud Brüsseli konventsiooni artikli 57 kohta juba kohtuasjas Tatry õigesti, et selle puhul on tegemist kooskõlastava erinormiga, mis puudutab ühelt poolt Brüsseli konventsiooni ja/või määrust nr 44/2001 ja teiselt poolt varasemaid konventsioone, millega liikmesriigid on ühinenud ja millega reguleeritakse kohtualluvust, kohtuotsuste tunnustamist või täitmist konkreetsetes valdkondades. [13]

33. Määruse nr 44/2001 artikkel 71 võimaldab kõnealuste erikonventsioonide kohaldamist, taandades teatavatel tingimustel määruse kohaldamisala.

13 – Kohtujurist Tesauro 13. juuli 1994. aasta ettepanek eespool 12. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjas Tatry, ettepaneku punkt 8.

34. Nagu Euroopa Kohus märkis kohtuotsuses Tatry, on selle erandi eesmärk tagada erikonventsioonides sätestatud kohtualluvust ja välismaiste kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist puudutavate normide järgimine, kuna need normid on kehtestatud vastava ainevaldkonna eripära arvestades.[14] Nagu pealegi nähtub määruse põhjendusest 25, peab määruse nr 44/2001 artikkel 71 võimaldama liikmesriikidel täita nende rahvusvahelisi kohustusi.

35. Määruse nr 44/2001 kohaldamisala selline piiramine on siiski teatavas vastuolus liidu õiguse põhimõttelise kohaldatavusega ning selle ülimuslikkusega siseriikliku õiguse ees, sealhulgas liikmesriikide sõlmitud konventsioonide ees. Määruse kohaldatavuse nõude arvestamiseks tuleb määrusele alati tugineda siis, kui selle kohaldamine ei ole vastuolus erikonventsiooniga. Lisaks tuleb määruse kohaldamisala piiranguid tõlgendada kitsalt ja kohaldada ainult siis, kui seda nõuab erikonventsioon.

36. Sellel on kaks tagajärge:

– Määruse artikkel 71 tagab rahvusvahelise õiguse normide ülimuslikkuse vaid nendes küsimustes, mis on reguleeritud erikonventsioonis.[15] Kui konventsioonis ei ole mõnda küsimust reguleeritud või on küsimus reguleeritud üksnes osaliselt, tuleb kohaldada – vajaduse korral täiendavalt – määruse sätteid.

– Isegi sel juhul, kui küsimus on konventsioonis reguleeritud, kuid asjaomane norm ise siiski ei nõua ainukohaldatavust, vaid deklareerib üksnes kohaldamist teiste normide suhtes täiendavalt või vabalt valitava teise võimalusena, ei taandu määruse sätted.[16] Neid saab pigem kohaldada erikonventsiooni asemel.

37. Nimetatud põhimõtted on leidnud kajastamist ka määruse artikli 71 lõike 2 sätetes,

14 – Eespool 12. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Tatry, punkt 24, mis käsitleb Brüsseli konventsiooni artiklit 57. Selle järelduse saab aga üle kanda ka määruse nr 44/2001 artikli 71 peaaegu sama sõnastusega sättele. Määruse põhjenduse 19 kohaselt tuleks tagada järjepidevus konventsiooni ja määruse tõlgendustes (vt 23. aprilli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-167/08: Draka NK Cables jt, EKL 2009, lk I-3477, punkt 20, ja 10. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-292/08: German Graphics, EKL 2009, lk I-8421, punkt 27).

15 – Selle kohta vt eespool 12. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Tatry, punkt 25.

16 – Nii näeb nt Haagi 2. oktoobri 1973. aasta ülalpidamiskohustusi käsitlevate otsuste tunnustamise ja täitmise konventsiooni artikkel 23 (kättesaadav veebisaidil www.hcch.net) ette, et konventsioon ei takista kohaldamast kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist reguleerivaid norme, mis sisalduvad teistes õigusaktides.

mis kujutavad endast teataval määral lõike 1 rakendussätteid või täpsustusi. [17]

38. Nii järeldub artikli 71 lõike 2 punkti b esimesest lõigust, et kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist käsitlevaid määruse sätteid tuleb kohaldada ka siis, kui asjaomase otsuse tegemise pädevus tugineb erikonventsioonile. Kohtualluvuse sätteid sisaldav konventsioon asub selles osas küll määruse nr 44/2001 II peatüki normide asemele. Sellest ei järeldu aga, et määrus täielikult taanduks ja et selle tulemusel saaks konventsioonis reguleerimata küsimuste korral (eelkõige tunnustamist ja täitmist puudutavad küsimused) nüüdsest kohaldada siseriiklikku õigust. Pigem jäävad kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist reguleerivad määruse sätted kohaldatavaks, ilma et see piiraks teise lõigu kohaldamist.

39. Artikli 71 lõike 2 punkti b teisel lõigul on käesoleva kohtuasja lahendamise seisukohast keskne tähtsus. Selle alapunkti esimese lause kohaselt kohaldatakse neid kohtuotsuste tunnustamise või täitmise tingimusi, mis sisalduvad erikonventsioonis, millega on ühinenud nii otsuse teinud liikmesriik kui ka taotluse saanud liikmesriik. Sellest sõnastusest järeldub *a contrario*, et määrust saab kohalda siis, kui selline konventsioon asjaomaseid sätteid ei sisalda või sisaldab neid üksnes osaliselt.

40. Sätte sõnastusest ei tulene küll täiesti selgelt, kas konventsiooni sätted peavad taotlema ka ainukohaldatavust. Kuna määruse kohaldamisala piiranguid tuleb tõlgendada kitsalt, oleks aga vastuolus määruse eesmärkidega, kui määruse sätted võiks kohaldamata jätta ka sel juhul, kui erikonventsioon seda vaid omaenda sätete jõustamise eesmärgil imperatiivselt ei nõua. [18]

41. Määruse nr 44/2001 artikli 71 sellist kitsast tõlgendamist kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas toetab lisaks määruse aluseks olev *favor executionis*-põhimõte. [19] Euroopa Kohus tõi juba kohtuotsuses Tatry esile, et Brüsseli konventsiooni eemärk on „tugevdada ühenduses selle territooriumil elavate isikute õiguskaitset ja lihtsustada kohtuotsuste tunnustamist, et tagada nende täitmine.” [20]

17 – Eespool 12. joonealuses märkuses viidatud kohtujurist Tesauro ettepanek kohtuasjas Tatry, ettepaneku punkt 8.

18 – Vt selle kohta P. Schlosseri seletuskirjas Taani Kuningriigi, Iirimaa ja Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ühinemislepingu kohta (ELT 1979, C 59, lk 71, 79, punkt 243) sisalduv näide laevasõitu Reini jõel käsitleva akti kohta.

19 – Vt põhjendused 16 ja 17.

20 – Eespool 12. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Tatry, punkt 25.

42. Kui asjaomane konventsioon ei nõua, et välisriigis tehtud kohtuotsust võib täita ainult konventsioonis endas kehtestatud tingimustel, vaid lubab alternatiivselt kohaldada teisi sätteid, siis on täitmist soodustavate normide kohaldamise võimalus *favor executionis*-põhimõttega vastavuses.

*C. Teine eelotsuse küsimus*

43. Võrreldes rahvusvaheliste konventsioonidega lihtsustavad seejuures täitmisele pööramist sageli eelkõige määruse nr 44/2001 sätted. Tulenevalt vastastikusest usaldusest, millele tugineb tihe koostöö liikmesriikide kohtute vahel, esitab määrus kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise raames üldjuhul väiksemaid nõudeid kui rahvusvahelise õiguse aktid. See ilmneb näiteks asjaolust, et määruse nr 44/2001 artikli 35 lõike 3 kohaselt ei või otsuse teinud liikmesriigi kohtute pädevust kontrollida.

44. Tuginedes eeltoodule, tuleb esimesele eelotsuse küsimusele vastata järgmiselt:

Määruse nr 44/2001 artikli 71 lõike 2 punkti b teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et määruse sätted, mis puudutavad teise liikmesriigi kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise tingimusi, taanduvad erikonventsioonis – millega on ühinenud otsuse teinud liikmesriik ja taotluse saanud liikmesriik – sisalduvate asjaomaste normide ees ainult siis, kui konventsiooni normid on lõplikud ja ülimuslikud selles mõttes, et need takistavad määruse kohaldamist.

45. Teise eelotsuse küsimusega soovib Hoge Raad teada, kas Euroopa Kohus on pädev tõlgendama CMR-i. Lähemal vaatlusel on sellel küsimusel kaks aspekti.

46. Esiteks tuleb välja selgitada, kas Euroopa Kohus võib määruse artikli 71 lõike 2 punkti b teise lõigu kohaldamise raames uurida CMR-i, et määratleda määruse kohaldamisala.

47. Teiseks peab Hoge Raad selle eelotsuse küsimusega silmas kaugemale ulatuvat eesmärki, nimelt soovib ta saada selgust selles, kas Euroopa Kohus võib liikmesriikide erikonventsiooni tõlgendada täiesti üldiselt, et tagada konventsioonis ja määruses nr 44/2001 sisalduvate *lis pendens*-sätete ühetaoline tõlgendamine.

48. Kui edasise kontrollimise tulemusena tuvastatakse siiski, et CMR ei sisalda sätteid,

mis on kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist käsitlevate määruse sätete suhtes ülimuslikud, siis oleks see eelotsuse küsimuse teine aspekt oletuslik. Sellisel juhul nimelt ei oleks Madalmaade kohtutel vastavalt määruse nr 44/2001 artikli 35 lõikele 3 õigust kontrollida otsuse teinud kohtu pädevust. Järelikult ei oleks siis ka alust käsitleda lähemalt küsimust, kas nimetatud kohus tõlgendas CMR-i artiklis 31 sätestatud *lis pendens*-reeglit õigesti.

49. Vastuse andmine küsimusele, kas CMR sisaldab sätteid, mis on määruse kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist puudutavate sätete suhtes ülimuslikud, nõuab aga tingimata tõlgendamist. Seega peab Euroopa Kohus võtma seisukoha küsimuses, kas nimetatud tõlgendamine on Euroopa Kohtu või siseriiklike kohtute ülesanne. Sellest tuleneb siis see, kas Euroopa Kohus tõlgendab järgnevalt CMR-i vahetult või võib ta tõlgendada ainult määrust, pidades seejuures silmas CMR-i.

1. Konventsioonid, millega Euroopa Liit on ühinenud

50. ELTL-i artikli 267 (endine EÜ artikkel 234) kohaselt on Euroopa Kohus pädev tõlgendama aluslepinguid, liidu institutsioonide, organite või asutuste õigusakte. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võrdsustatakse institutsioonide õigusaktidega ka rahvusvahelised lepingud, millega liit on vastavalt ELTL-i artiklis 218 (endine EÜ asutamislepingu artikkel 300) sätestatud menetlusele ühinenud. Need lepingud moodustavad ühenduse õiguskorra lahutamatu osa ning selle õiguskorra raames on Euroopa Kohus pädev vastama nimetatud lepingute tõlgendamist puudutavatele eelotsuse küsimustele. [21]

51. Liit ise ei ole aga CMR-i osalisriik, CMR-iga on liitunud üksnes liikmesriigid, seega ei saa Euroopa Kohtu pädevus selle konventsiooni tõlgendamiseks tuleneda vahetult liidu osalemisest.

2. Analoogia segavastutusega lepingutega?

52. CMR-i puhul ei ole küll tegemist nn segavastutusega lepinguga, mille on tulenevalt jagatud pädevusest reguleeritud valdkonnas sõlminud nii liikmesriigid kui ka liit. Tuginedes intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu (TRIPS) tõlgendamist

21 – Vt 30. aprilli 1974. aasta otsus kohtuasjas 181/73: Haegeman (EKL 1974, lk 449, punktid 2–6); 30. septembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 12/86: Demirel (EKL 1987, lk 3719, punkt 7); 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-344/04: IATA ja ELFAA (EKL 2006, lk I-403, punkt 36); 3. juuni 2008. aasta otsus kohtuasjas C-308/06: Intertanko (EKL 2008, lk I-4057, punkt 53) ja 22. oktoobri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-301/08: Bogiatzi (EKL 2009, lk I-10185, punkt 23 jj).

käsitlevale kohtuotsusele Hermès [22], kaalub eelotsusetaotluse teinud kohus siiski, kas ei esine analoogiat tõlgendamispädevusega segavastutusega lepingute raames.

53. Segavastutusega lepingutel on liidu lepingutega võrdne staatus, mida Euroopa Kohus võib igal juhul tõlgendada liidu pädevuse piires. [23] Paraku ei ole alati ilma pikemata võimalik asjaomaseid pädevusvaldkondi selgelt piiritleda. Euroopa Kohtu praktikast TRIPS-i artikli 50 kohta ilmneb, et Euroopa Kohus võib nimetatud intellektuaalomandi õiguste kaitseks võetavaid ajutisi meetmeid reguleerivat normi tõlgendada ka sel juhul, kui nimetatud normi tuleks konkreetses kohtuvaidluses kohaldada mitte ühenduse kaubamärgi, vaid siseriikliku kaubamärgi kaitseks. [24] Euroopa Kohus põhjendas seda sellega, et asjaomase kaubamärgi laadist olenemata kohaldatakse TRIPS-i artikli 50 rakendamiseks ühtesid ja samu siseriiklikke norme, mistõttu võib nende ühetaoline tõlgendamine olla soovitav. [25]

22 – 16. juuni 1998. aasta otsus kohtuasjas C-53/96: Hermès (EKL 1998, lk I-3603).

23 – Vt eespool 21. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Haegeman, punktid 2–6; eespool 21. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Demirel, punkt 7; eespool 22. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Hermès, punkt 29; 14. detsembri 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-300/98 ja C-392/98: Dior jt (EKL 2000, lk I-11307, punkt 33) ja 30. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-459/03: komisjon *vs.* Iirimaa (EKL 2006, lk I-4635, punkt 84).

24 – Eespool 22. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Hermès, punkt 32, ja eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Dior jt, punkt 47 jj.

25 – Eespool 22. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Hermès, punkt 32, ja eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Dior jt, punkt 47 jj.

54. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib, kas sellest kohtupraktikast järeldub, et Euroopa Kohus võib CMR-i *lis pendens*-reeglit tõlgendada, kuigi see ei sisaldu liidu kokkuleppes. Sellest hoolimata võib esineda samasugune vajadus tõlgendada ühetaoliselt CMR-i artiklit 31 ja määruse nr 44/2001 artiklit 27.

55. Euroopa Kohus tõi kohtuotsuses Hermès küll esile, et ühendusel on selge huvi, et sätet, mida saab kohaldada nii siseriikliku kui ka ühenduse õiguse reguleerimisalasse jäävates olukordades, tuleb sõltumata sellest, millistel tingimustel seda kohaldatakse, tõlgendada ühetaoliselt, et tulevikus ära hoida üksteisest erinevaid tõlgendusi." [26]

56. Sellest ei saa aga tuletada liidu õiguse nõuet, et CMR-is ja määruses nr 44/2001 sisalduvaid *lis pendens*-sätteid tuleb samuti tõlgendada ühetaoliselt. TRIPS-i puhul on nimelt tegemist lepinguga, millega liit on ühinenud. Selle lepingu sätted võetakse liidu õigusesse üle, seega on lepingu tõlgendamine selles kontekstis oluline.

26 – Eespool 22. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Hermès, punkt 32.

57. Seevastu CMR ja määrus nr 44/2001 on erinevad õigusinstrumendid, mis eksisteerivad vastavalt määruse artiklile 71 sõltumatult teineteise kõrval: määrus ei mõjuta CMR-i sätteid kohtualluvuse kohta. Erinevalt TRIPS-iga reguleeritavast valdkonnast või ka konkurentsiõiguse valdkonnast [27] ei ole määruse nr 44/2001 ja CMR-i vahelise suhte korral, mis on käesolevas asjas huvipakkuv, seetõttu tegemist ühenduse õiguse reguleerimisalasse jäävates olukordades kohaldatavate sätete ja siseriikliku õiguse reguleerimisalasse jäävates olukordades kohaldatavate sätete ristumisega. Järelikult ei ole liidul samasugust huvi kohaldatavate õigusnormide ühetaolise tõlgendamise vastu, mis võiks õigustada Euroopa Kohtu tõlgendamispädevuse laiendamist CMR-i sätetele.

3. Nende konventsioonide tõlgendamine, millega liit ei ole ühinenud

58. Lepingud, mille on sõlminud ainult liikmesriigid, ei muutu üldjuhul liidu õiguse osaks ja ei ole liidule siduvad. [28] Järelikult ei ole selliste lepingute tõlgendamine põhimõtteliselt Euroopa Kohtu ülesanne. [29] Siiski lähtub Euroopa Kohus teatavate lepingute puhul oma pädevusest lepinguid tõlgendada, kuigi neid ei ole sõlminud liit (või varem ühendus).

a) Tõlgendamispädevus funktsionaalse järjepidevuse alusel

59. Erandina eeldas Euroopa Kohus oma tõlgendamispädevuse olemasolu omaaegse GATT-lepingu puhul („GATT 1947") enne tookordse ühenduse liitumist WTO-ga. Euroopa Kohus põhjendas seda sellega, et ühendus, ilma et ta oleks ise lepingule alla kirjutanud, võttis üle lepingust tulenevad liikmesriikide kohustused. Asjaomase pädevuse delegeerisid liikmesriigid ühendusele EMÜ asutamislepingu artiklite 111 ja 113 alusel. Eelkõige sõlmis ühendus tollal kehtinud EMÜ asutamislepingu artikli 114 alusel „ühenduse nimel" GATT-i raames tolli- ja kaubanduskokkuleppe. [30]

27 – Vt selle kohta 14. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-217/05: Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio (EKL 2006, lk I-11987, punkt 20) ja 11. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-280/06: Ente Tabacchi Italiani (EKL 2007, lk I-10893, punkt 26).

28 – Vt samamoodi 14. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas C-379/92: Peralta (EKL 1994, lk I-3453, punkt 16) ja 24. juuni 2008. aasta otsus kohtuasjas C-188/07: Commune de Mesquer (EKL 2008, lk I-4501, punkt 85), samuti minu 13. märtsi 2008. aasta ettepanek viimati nimetatud kohtuasjas, ettepaneku punkt 84.

29 – Vt 27. novembri 1973. aasta otsus kohtuasjas 130/73: Vandeweghe (EKL 1973, lk 1329, punkt 2); 2. augusti 1993. aasta otsus kohtuasjas C-158/91: Levy (EKL 1993, lk I-4287, punkt 21); eespool 28. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Peralta, punkt 16, ja eespool 21. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Bogiatzi, punkt 24.

30 – 12. detsembri 1972. aasta otsus liidetud kohtuasjades 21/72–24/72: International Fruit Company (EKL 1972, lk 1219, punktid 15–18). Vt selle kohta lisaks eespool 28. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Peralta, punkt 16; eespool 21. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Intertanko jt, punkt 48; eespool 28. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Commune de Mesquer, punkt 85, ja eespool 21. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Bogiatzi, punkt 25.

60. Liidul on küll rahvusvahelist tsiviilkohtumenetlust reguleerivate õigusnormide valdkonnas vastavalt ELTL-i artikli 81 lõike 2 punktile a (endine EÜ asutamislepingu artikkel 65) pädevus võtta meetmeid, mille eesmärk on tagada kohtuotsuste ja kohtuväliste otsuste tunnustamine ja täitmine tsiviil- ja kaubandusasjades. Lisaks sellele sedastas Euroopa Kohus oma arvamuses 1/03, et liidul on praegu ka ainupädevus rahvusvaheliste lepingute sõlmimiseks selles valdkonnas. [31]

61. CMR reguleerib tsiviilkohtumenetluse küsimusi siiski ainult teises järjekorras. Esiplaanil on kaupade autoveolepingut puudutavad normid. Isegi kui liidul võib selles valdkonnas, näiteks tuginedes transporti (ELTL-i artikkel 90 jj) või õigusaktide ühtlustamist (ELTL-i artikkel 114) käsitlevatele sätetele, olla konkureeriv pädevus, ei ole liit seda pädevust teadaolevalt veel ulatuslikult kasutanud. Niisiis on CMR-i raames juba seetõttu välistatud liidu funktsionaalne järjepidevus liikmesriikide pädevuse ülevõtmise teel. [32]

62. Nagu ma pealegi juba oma ettepanekus kohtuasjas Intertanko [33] täpsemalt selgitasin, on – arvestamata liidu pädevuse ulatust – kaheldav, kas ainuüksi asjaomase pädevuse olemasolust piisab, et eeldada, et liikmesriikide rahvusvahelised kohustused on liidule siduvad ja et Euroopa Kohtul on sellest tulenevalt tõlgendamispädevus. GATT-i puhul on tegemist erijuhtumiga, sest kaubanduspoliitilise pädevuse üleminek oli sõnaselgelt sätestatud toona kehtinud EMÜ asutamislepingus. Lisaks sellele oli edasisele arengule suunatud maailma kaubandussüsteemis eriline funktsionaalse järjepidevuse vajadus.

63. Seevastu CMR on üksnes liikmesriikide poolt sõlmitud konventsioon, mis reguleerib tsiviilõiguslikke suhteid. Sellel ei ole GATT-iga sarnast evolutsioonilist olemust.

64. Kohtualluvuse ja kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas räägib eelkõige ka määruse nr 44/2001 artikkel 71 selle vastu, et liit peaks nii-öelda võtma üle liikmesriikide kui konkreetseid valdkondi käsitlevate konventsioonide osapoolte staatuse. Nimetatud sätte kohaselt ei mõjuta liidu seadusandja tegevus just konventsioone kui selliseid.

31 – 7. veebruari 2006. aasta arvamus 1/03 (EKL 2006, lk I-1145).

32 – Vt selle kohta eespool 21. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Intertanko jt, punkt 49, ja eespool 21. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Bogiatzi, punkt 33.

33 – Kohtujuristi 20. novembri 2007. aasta ettepanek eespool 21. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjas Intertanko jt, ettepaneku punkt 40 jj.

b) Rahvusvahelises lepinguõiguses sätestatud rahvusvahelise tavaõiguse tõlgendamise pädevus

65. Euroopa Kohus tõlgendab rahvusvahelisi konventsioone, millega liit ei ole ühinenud, lisaks veel juhul, kui need on üldises rahvusvahelises õiguses tunnustatud tavaõiguse normidena siduvad ka liidule, millest tulenevalt kohaldatakse neid liidu institutsioonide õigusaktide kehtivuse kriteeriumina.[34] CMR-i sätetel siiski niisugust tähtsust ei ole.

c) Tõlgendamispädevus pädevuse erilise delegeerimise alusel

66. Lisaks on Euroopa Kohus pädev tõlgendama aluslepingute esemega seotud rahvusvahelist konventsiooni juhul, kui lepinguosalised talle niisuguse pädevuse sõnaselgelt annavad. Selle kohta võib näideteks tuua Brüsseli konventsiooni ja Rooma 1980. aasta lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsiooni protokollid.[35]

67. CMR ei sisalda aga niisugust sõnaselget pädevuse delegeerimist Euroopa Kohtule. CMR-i artikkel 47 näeb pigem ette, et CMR-i sätete tõlgendamiseks on pädev Rahvusvaheline Kohus. See pädevus hõlmab küll ainult lepingu osalisriikide vahelisi vaidlusi ja välistab siseriiklike kohtute CMR-i tõlgendamise pädevuse üksikjuhul sama vähe kui – konkreetsel juhul – Euroopa Liidu Kohtu pädevuse.

d) Tõlgendamispädevus viitamise alusel

68. Vastavalt kohtupraktikale võib Euroopa Kohus rahvusvaheliste konventsioonide konkreetseid sätteid tõlgendada siis, kui liidu

34 – 24. novembri 1992. aasta otsus kohtuasjas C-286/90: Poulsen ja Diva Navigation (EKL 1992, lk I-6019, punkt 9 jj); 16. juuni 1998. aasta otsus kohtuasjas C-162/96: Racke (EKL 1998, lk I-3655, punkt 45) ja eespool 21. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Intertanko jt, punkt 51.

35 – Vt 3. juunil 1971 Luxembourgis allkirjastatud protokoll, mis puudutab 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades tõlgendamist Euroopa Kohtus (EÜT 1975 L 204, lk 28), ja esimene protokoll, mis puudutab 19. juunil 1980 Roomas allakirjutamiseks avatud lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsiooni tõlgendamist Euroopa Ühenduste Kohtus (EÜT 1989, L 48, lk 1).

õigusnormid nendele sätetele viitavad [36] või kui liidu õigusnormid kehtestati selleks, et võtta üle rahvusvaheliste konventsioonide normid. [37]

69. Määruse nr 44/2001 artiklit 71 ei saa siiski seda liiki viitavate sätetega võrdsustada. Artikkel 71 viitab küll liikmesriikide erikonventsioonidele. Seeläbi aga ei inkorporeerita nende sätteid liidu õigusesse. Pigem piiritleb artikkel 71 määruse kohaldamisala, et võimaldada konventsioonide kui liikmesriikide õigusaktide jätkuvat kohaldamist.

70. Eelotsusetaotluse esitanud kohus näib seevastu kaaluvat määruse artiklis 71 viidatud konventsioonide kaasamist määrusesse ning tugineb seejuures Schlosseri seletuskirja [38]

väitele, et erikonventsioonide pädevusnorme tuleb põhimõtteliselt käsitada samamoodi nagu Brüsseli konventsiooni pädevusnorme.

71. Nimetatud väide selgitab siiski ainult, et erikonventsioonidega loodud pädevus on oma tähtsuselt Brüsseli konventsiooniga võrdne. Erikonventsioonile tuginev pädevus ei peaks takistama kohtuotsuse tunnustamist ja täitmist teises liikmesriigis, seda isegi juhul, kui liikmesriik, kellelt tunnustamist taotletakse, ei ole erikonventsiooni osalisriik. [39]

72. Schlosseri seletuskirja nimetatud lõigust ei tulene seega, et kõik erikonventsioonide sätted inkorporeeritakse määrusesse nr 44/2001 ja need muutuvad seega liidu õiguse osaks. See oleks selgelt vastuolus artikli 71 sõnastusega, mille kohaselt määrus *ei mõjuta* erikonventsioone.

36 – Vt nt nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määruses (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT 1994, L 11, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 146) sisalduvad viited töötsusomandi kaitse Pariisi konventsioonile. Viimase sätteid tõlgendas Euroopa Kohus seetõttu 11. märtsi 2003. aasta otsuses kohtuasjas C-40/01: Ansul (EKL 2003, lk I-2439, punkt 32 jj). Peale selle viitab nõukogu 27. novembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 2201/2003 – mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000 (ELT L 338, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 243) – artikkel 11 lapse tagasitoomise menetluse teostamisele rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta konventsiooni alusel.

37 – 22. juuni 1989. aasta otsus kohtuasjas 70/87: Fediol *vs.* komisjon (EKL 1989, lk 1781, punkt 19) ja 7. mai 1991. aasta otsus kohtuasjas C-69/89: Nakajima *vs.* nõukogu (EKL 1991, lk I-2069, punkt 31).

38 – Viidatud eespool 18. joonealuses märkuses, punkt 240.

39 – Vt seevastu Lugano konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades – sõlmitud 16. septembril 1988 Luganos (EÜT 1988, L 319, lk 9) – artikli 57 lõikes 4 sätestatud reservatsioon ainult päritoluriigis kehtiva pädevusnormi alusel tehtud kohtuotsuse tunnustamise ja täitmise suhtes.

e) Vahekokkuvõte

73. Vahekokkuvõttena võib seega tuvastada, et CMR ei kujuta endast rahvusvahelist lepingut, mis on muutunud kõige laiemas tähenduses Euroopa Liidu õiguskorra osaks. Seetõttu ei ole Euroopa Kohus pädev vahetult tõlgendama seda konventsiooni, millega liikmesriigid on ühinenud.

4. Määruse nr 44/2001 artikli 71 tõlgendamine, pidades silmas CMR-i sätteid

74. Menetlusosalised on siiski üksmeelel selles, et Euroopa Kohus peab määruse nr 44/2001 ja erikonventsioonide – millega liikmesriigid on ühinenud – kohaldamisala piiritlemise raames olema pädev välja selgitama asjaomaste konventsioonide normatiivse sisu.

75. Nii uuris Euroopa Kohus kohtuasjas Tatry määruse nr 44/2001 artiklile 71 eelnenud normi Brüsseli konventsiooni artikli 57 raames, kas Brüsseli konventsiooni artiklis 21 sätestatud *lis pendens*-reegli kohaldamine mõjutab rahvusvahelist konventsiooni merelaevade arestimist puudutavate sätete ühtlustamise kohta.[40] Euroopa Kohus ei põhjendanud siiski täpsemalt, millest tuleneb tema pädevus tõlgendada kõnealust rahvusvahelist konventsiooni, millega liikmesriigid on ühinenud.

76. Pean Euroopa Kohtu toimimist sisuliselt õigeks ja jagan ka käesoleva kohtumenetluse osaliste arvamust, et Euroopa Kohus peab määruse nr 44/2001 artikli 71 kohaldamise raames olema pädev võtma teadmiseks liikmesriikidevahelise konkreetset valdkonda käsitleva konventsiooni sisu. Vastasel juhul ei oleks kohtul võimalik määratleda määruse kohaldamisala ja tagada sel viisil liidu õiguse ühetaoline kohaldamine.

77. Seejuures ei ole siiski tegemist liikmesriikide sõlmitud rahvusvahelise lepingu algupärase tõlgendamisega, vaid määruse nr 44/2001 artikli 71 tõlgendamisega, pidades silmas nimetatud lepingu sätete kohaldamist siseriikliku kohtu poolt. Konventsiooni normatiivne sisu moodustab seega otsekui õigusliku ja faktilise tausta liidu õiguse täpsustavaks tõlgendamiseks.

78. Euroopa Kohus on siin samasuguses olukorras nagu eelotsusemenetluses, kus tõstatatakse küsimus siseriikliku normi „kooskõla”

40 – Viidatud eespool 12. joonealuses märkuses, punkt 27.

kohta liidu õigusega. Menetluse sellistel asjaoludel ei ole Euroopa Kohus pädev siseriikliku normi sisu siduvalt kindlaks tegema ja seejärel normile liidu õiguse alusel lõplikku hinnangut andma. Pigem tõlgendab Euroopa Kohus liidu õigust, pidades silmas normi, mis on analoogne konkreetse siseriikliku normiga.

79. Sellel, mis esmapilgul näib puhta formalismina, on siiski oma õiguslik põhjendus. Nimelt säilitab Euroopa Kohus seeläbi liikmesriikide kohtute algupärase pädevuse tõlgendada kehtivat siseriiklikku õigust, sealhulgas rahvusvahelisi lepinguid, mille asjaomane liikmesriik on sõlminud. Seega jääb eelotsusetaotluse esitanud kohtule õigus kontrollida siseriiklikku õigust Euroopa Kohtu antud tõlgendust arvestades lõplikult ja jätta see kohaldamata, kui see on liidu õigusega vastuolus.

80. CMR-i tõlgendamise küsimuse osas järeldub sellest, et Euroopa Kohus võib CMR-i sisu määruse nr 44/2001 artikli 71 tõlgendamise huvides küll teadmiseks võtta. Seejuures aluseks võetud arusaam asjakohastest CMR-i sätetest ei ole siseriiklikele kohtutele siiski siduv. Siseriiklikud kohtud on aga kohustatud arvesse võtma määruse artikli 71 tõlgendust, mille puhul Euroopa Kohus tugines oma arusaamale CMR-i sätetest.

81. Käesolevat arusaama ülesannete jaotusest eelotsusetaotluse esitanud kohtu ja Euroopa Kohtu vahel määruse nr 44/2001 artikli 71 raames saab võrrelda kohtupraktikaga, mis puudutab ELTL-i artiklit 351 (endine EÜ asutamislepingu artikkel 307).

82. Ka nimetatud säte reguleerib liikmesriikide sõlmitud varasematest konventsioonidest tulenevate kohustuste kollisiooni liidu õigusega. Selle kohta märkis Euroopa Kohus kohtuotsuses Levy [41], et eelotsuse tegemise raames ei pea mitte Euroopa Kohus, vaid siseriiklik kohus kindlaks tegema, millised kohustused on asjaomasel liikmesriigil tulenevalt varasemast rahvusvahelisest konventsioonist, ning määratlema kohustuste piirid nii, et on võimalik välja selgitada, mil määral takistavad nimetatud kohustused ühenduse asjaomase õigusakti kohaldamist.

41 – Eespool 29. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Levy, punkt 21. 18. novembri 2003. aasta otsuses kohtuasjas C-216/01: Budějovický Budvar (EKL 2003, lk I-13617) teeb Euroopa Kohus küll ulatuslikke kaalutlusi kahepoolse lepingu kehtivuse osas (punkt 148 jj), kuid jätab selle kohta lõplike järelduste tegemise samuti eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesandeks (punkt 163).

83. ELTL-i artiklit 351 puudutavas praktikas nägi Euroopa Kohus lisaks ette kohustuse, et varasemaid konventsioone, millega liikmesriigid on ühinenud, tuleb tõlgendada nii palju kui võimalik kooskõlas liidu õigusega. [42] Seega tuleb kaaluda, kas asjaomane ühetaolise tõlgendamise nõue kehtib liikmesriikide konventsioonide ja määruse nr 44/2001 kollisiooni korral, nagu on sätestatud määruse artiklis 71. See võiks olla oluline näiteks küsimuse puhul, kas artiklis 31 sätestatud *lis pendens*-reeglit tuleb tõlgendada kooskõlas määruse nr 44/2001 artikliga 27.

84. Võimalike normidevaheliste vastuolude erinev lahendus ühelt poolt ELTL-i artiklis 351 ja teiselt poolt määruse nr 44/2001 artiklis 71 ei toeta aga määruse artikli 71 raames eeldust, et tõlgendamine peab olema ühetaoline.

85. Selle kohta tuleb kõigepealt selgitada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei kohaldata ELTL-i artiklit 351 liikmesriikidevahelistele suhetele. [43] Seega ei ole nimetatud sättel otsest tähtsust käesolevas asjas, kus CMR-i sätteid tuleb arvesse võtta kahe liikmesriigiga seotud menetluses.

86. Sellest olenemata ei kuuluks ELTL-i artikkel 351 ka sisuliselt kohaldamisele. Nimetatud säte tugineb eeldusel, et liikmesriigid peavad Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu jõustama lõpuks sel viisil, et peavad nendega vastuolus olevad rahvusvahelistest lepingutest tulenevad kohustused kõrvaldama, kasutades selleks kõiki õiguslikke võimalusi: kohandama asjaomast lepingut või ütlema selle vajaduse korral ka üles. [44] Selles sisaldub teataval määral miinusena ühetaolise tõlgendamise kohustus.

87. Vastuolu liikmesriikide rahvusvahelisest lepingust tuleneva kohustuse – käesolevas asjas CMR-ist tuleneva kohustuse – ja liidu õiguse – käesolevas asjas määruse nr 44/2001 – sätte vahel, nagu eeldab ELTL-i artikkel 351, on määruse kohaldamisala piiramisega määruse artiklis 71 aga algusest peale välistatud. Nimetatud sättega on seadusandja jätnud määruse ja konventsioonide erinormid teadlikult ka liikmesriikidevahelistes suhetes kõrvuti eksisteerima, et anda

42 – Vt eespool 41. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Budějovický Budvar, punkt 169.

43 – Vt 22. septembri 1988. aasta otsus kohtuasjas 286/86: Deserbais (EKL 1988, lk 4907, punkt 18) ja eespool 21. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Bogiatzi, punkt 19.

44 – 4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-84/98: komisjon *vs.* Portugal (EKL 2000, lk I-5215, punkt 58).

erinormile ülimuslikkus. [45] Järelikult ei ole ka vaja konventsioone kohandada ega kooskõlaliselt tõlgendada, et nii palju kui võimalik vältida kõrvalekaldumist liidu õigusest.

5. Järeldus teise eelotsuse küsimuse kohta

88. Järelikult tuleb teisele eelotsuse küsimusele seega vastata, et Euroopa Kohus ei ole pädev CMR-i tõlgendama. Euroopa Kohtu ülesanne on aga tõlgendada määruse nr 44/2001 artiklit 71, võttes arvesse seda, kuidas siseriiklik kohus kohaldab CMR-i neid sätteid, mis puudutavad määruse kohaldamisala, ning sellega seoses võtta CMR-i sätete sisu teadmiseks.

D. *Kolmas ja neljas eelotsuse küsimus*

89. Kolmanda eelotsuse küsimusega soovib Hoge Raad teada, kas CMR-i artikli 31 lõigetes 3 ja 4 sätestatud norme tuleb tõlgendada nii, et need ei kujuta endast lõplikke täitmist puudutavaid norme, mistõttu saab nende kõrval kohaldada määruse nr 44/2001 asjaomaseid sätteid. Seda küsimust tuleb käsitleda koos neljanda küsimusega, mis puudutab konkreetselt otsuse teinud liikmesriigi kohtu pädevuse kontrolli kui võimalikku täitmise eeltingimust tulenevalt CMR-ist.

90. Teisele eelotsuse küsimusele antud vastust arvestades tuleb need küsimused siiski ümber sõnastada. Sellele vastavalt tuleb kontrollida, kas selliseid norme nagu CMR-i artikli 31 lõiked 3 ja 4 tuleb tõlgendada nii, et need ei ole kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise tingimuste lõplikud normid määruse nr 44/2001 artikli 71 lõike 2 punkti b teise lõigu esimese lause tähenduses, mistõttu määruse vastavad sätted jäävad kohaldatavaks ning välistavad eelkõige otsuse teinud kohtu pädevuse kontrollimise täitemenetluses.

91. CMR-i artikli 31 lõike 3 kohaselt kuulub täitmisele kuuluv otsus, mille on teinud ühe CMR-i osapoole kohus, täitmisele mis tahes teistes konventsiooni osapoolte kohtutes, niipea kui on täidetud asjaomase riigi

45 – Vt seevastu eespool 36. joonealuses märkuses viidatud määruse nr 2201/2003 artiklid 59 ja 60, mis annavad sellele määrusele liikmesriikidevahelistes suhetes ülimuslikkuse rahvusvaheliste õigusinstrumentide suhtes.

ettekirjutatud formaalsused. CMR-i artikli 31 lõikes 4 täpsustatakse, milliste menetlust lõpetavate lahendite kohta lõige 3 kehtib.

92. CMR-i artikli 31 lõike 3 teine lause sätestab negatiivse eeldusena, et nimetatud formaalsuste täitmine ei või põhjustada otsuse „sisulist ümbervaatamist" („aucune revision de l'affaire", „shall not permit the merits of the case to be re-opened").

93. Seega näib, et CMR-i viidatud sätted ei reguleeri täitmisele pööramise tingimusi ulatuslikult, vaid viitavad selles osas siseriiklikele normidele. Ainus ettekirjutus otsust täitvale kohtule on sisulise ümbervaatamise keeld. Võttes arvesse muude asjaomaste normide puudumist CMR-is, tuleb lähtuda sellest, et viide otsust täitva riigi „formaalsustele" osutab ulatuslikul määral selles riigis kehtivatele välismaiste kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise normidele, näiteks *exequatur*'i andmise menetlusele, sealhulgas selleks vajalikule täitmisele pööramise materiaalsete eelduste – nagu täidetava kohtulahendi kooskõla *ordre public*-nõudega – kontrollimisele.

94. Käesolevat käsitust toetab konventsiooni ajalooline kontekst. Lepingu sõlmimise ajal 1956. aastal oli mõnes lepingu osalisriigis kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise raames veel tavaks viia läbi välismaiste kohtuotsuste sisuline kontroll. Viidet „formaalsustele" tuleb selle taustal mõista viitena kontrolli „puhtformaalsele" olemusele (*contrôle de la régularité formelle*), kusjuures loobutakse – CMR-i artikli 31 lõike 3 teises lauses sõnaselgelt keelatud – sisulisest kontrollist.[46] Selles mõttes tähendavad „formaalsused" seega kõiki täitmisele pööramise tingimusi vastavalt siseriiklikule õigusele, välja arvatud kohtulahendi sisuline õigsus.

95. Järelikult tuleb lähtuda sellest, et sellised sätted nagu CMR-i kirjeldatud normid ei reguleeri täitmisele pööramise tingimusi lõplikult. Vastavalt määruse nr 44/2001 artikli 71 lõike 2 punkti b teise lõigu esimesele lausele ei takista asjaomased sätted seega liikmesriikidevahelistes suhetes määruse artiklite 38–52 kohaldamist.

96. Niivõrd, kuivõrd CMR-i artikkel 31 käsitleb täitmisele pööramise tingimusi, ei ole asjaomased sätted igatahes välja töötatud konkreetselt kaupade autoveo olukorda

46 – Loewe, R., „Erläuterungen zum Übereinkommen vom 19. Mai 1956 über den Beförderungsvertrag im internationalen Straßengüterverkehr (CMR)", *European Transport Law* 11 (1976), lk 503, lk 583; eespool 7. joonealuses märkuses viidatud Jesser-Huß, H. (CMR–i artikkel 31, punkt 37).

arvesse võttes.[47] Nimetatud asjaolu räägib samuti selle vastu, et kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist sätestavad määruse normid peaksid taanduma.

97. Jääb üle uurida, kas sellised normid nagu CMR-i sätted muudavad erinevalt määruse nr 44/2001 artikli 35 lõikest 3 otsuse teinud kohtu pädevuse kontrollimise täitmisele pööramise kohustuslikuks tingimuseks.

98. Osaliselt viidatakse niisuguse arvamuse puhul CMR-i artikli 31 lõike 3 ja lõike 1 vahelisele seosele. Kui artikli 31 lõige 3 räägib „lõikes 1 nimetatud vaidluse[st]", siis eeldab see säte kaudselt, et otsust täitmisele pöörav kohus kontrollib ka otsuse teinud kohtu pädevust, mis on sätestatud lõikes 1.[48] See tõlgendus põhineb väitel, et kaotanud pool vajab kaitset CMR-is sisalduvate täitmisele pööramise normide ees, mis lähevad liiga kaugele.[49]

99. CMR-i artikli 31 lõike 1 sõnastust silmas pidades näib siiski olevat veenvam mõista artikli 31 lõikes 3 sisalduvat viidet vaidlusele, mida on nimetatud lõikes 1, pelgalt viitena lõikes 1 sätestatud „käesoleva konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvatest vedudest tekkinud vaidlustele".[50] Liiatigi reguleerib lõige 1 ainult territoriaalse pädevuse küsimust, mitte aga uue hagi esitamise lubamatust juhul, kui asi on läbivaatamisel mõnes teises kohtus, mis on reguleeritud lõikes 2.

100. Seega ei nõua CMR-i normid otsuse teinud kohtu pädevuse kontrollimist imperatiivselt. Niivõrd, kuivõrd kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist sätestavad siseriiklikud normid niisugust kontrolli ette näevad, ei takista aga CMR ka selle läbiviimist.

101. Euroopa Liidus on pädevuse kontrollimine vastavalt määruse nr 44/2001 artikli 35 lõikele 3 välistatud. See *favor executionis*-põhimõttele tuginev norm ei taandu käesolevas kontekstis muu lõpliku normi puudumise tõttu määruse artikli 71 lõike 2 punkti b alusel.

47 – Vt de Meij, P., *Samenloop EEX-Verordening met bijzondere verdragen*, Deventer 2003, lk 251 ja 287.

48 – Vt selle kohta tõendid teoses Messent, A. ja Glass, D. A., *Hill & Messent – CMR: Contracts for the International Carriage of Goods by Road*, 3. tr, London 2000, punkt 10.48 ja joonealune märkus 103.

49 – Vt tõendid eespool 7. joonealuses märkuses viidatud teoses Jesser-Huß, H. (CMR–i artikkel 31, punkt 36 ja joonealused märkused 116–117).

50 – Nii lõppkokkuvõttes ka eespool 7. joonealuses märkuses viidatud teoses Jesser-Huß, H. (CMR-i artikkel 31, punkt 36).

102. Seega tuleb kolmandale ja neljandale eelotsuse küsimusele vastata, et sellised normid nagu CMR-i artikli 31 lõiked 3 ja 4 ei kujuta endast kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise tingimuste lõplikku regulatsiooni määruse nr 44/2001 artikli 71 lõike 2 punkti b teise lõigu esimese lause tähenduses ja ei nõua eelkõige otsuse teinud kohtu pädevuse kontrollimist, millest tulenevalt kuuluvad määruse nr 44/2001 asjaomased normid kohaldamisele.

E. *Viies ja kuues eelotsuse küsimus*

103. Võttes arvesse esimesele, teisele, kolmandale ja neljandale eelotsuse küsimusele antud vastuseid, ei ole vaja vastata viiendale ja kuuendale eelotsuse küsimusele, mis on esitatud ainult teise võimalusena.

## V. Ettepanek

104. Eespool toodud kaalutlustele tuginedes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Hoge Raadi eelotsuse küsimustele järgmiselt:

„1. Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 71 lõike 2 punkti b teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et määruse sätted, mis puudutavad teise liikmesriigi kohtu otsuste tunnustamise ja täitmise tingimusi, taanduvad erikonventsioonis – millega on ühinenud otsuse teinud liikmesriik ja taotluse saanud liikmesriik – sisalduvate asjaomaste normide ees ainult siis, kui konventsiooni normid on lõplikud ja ülimuslikud selles mõttes, et need takistavad määruse kohaldamist.

2. Euroopa Kohus ei ole pädev tõlgendama Genfis 19. mail 1956 alla kirjutatud rahvusvahelise kaupade autoveolepingu konventsiooni (CMR). Euroopa Kohtu ülesanne on aga tõlgendada määruse nr 44/2001 artiklit 71, võttes arvesse seda, kuidas siseriiklik kohus kohaldab CMR-i neid sätteid, mis puudutavad määruse kohaldamisala, ning sellega seoses võtta CMR-i sätete sisu teadmiseks.

3. "Sellised normid nagu CMR-i artikli 31 lõiked 3 ja 4 ei kujuta endast kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise tingimuste lõplikku regulatsiooni määruse nr 44/2001 artikli 71 lõike 2 punkti b teise lõigu esimese lause tähenduses ja ei nõua eelkõige otsuse teinud kohtu pädevuse kontrollimist, millest tulenevalt kuuluvad määruse nr 44/2001 asjaomased normid kohaldamisele.